

Kvinnan sum valagn

„Kvinnan á politiskum plakatum“ eitur eitt rit, ið vesturtýska forlagið fyrri list, Fröhlich & Kaufmann, hefur givið út. Ritið visir við 120 reprodúktiónum kvinnuna — frá tí hon varð nýtt sum frælsistekin — til kvinnustriðið í 70-árunum. Úrvalið av plakatum visir ta sosial-politisku broytingina í stöðuni hjá kvinnuni tey seinastu hundrað árin.

Bláðar tú íggjøgnum ritið, sært tú hvussu kvinnan í árávis hefur latið seg misnýta í propagandu. Kápu-myndin visir 70'árs frælsisguðinnuna við vælsmurdum varrum, friðkanarpurlum og við eini grýtu smoygdari niður yvir eygu og oyru. Plakatin er upprunaliga ítalsk og á henni stendur „Kvinnan hefur avmarkaðan sjónarring“.

Skiligt er at tað er maðurin, ið stendur aftanfyrri ráðandi kvinnumyndina. Hesir somu

menn hava altíð vítað hvussu teir best kunnu nýta kvinnuna sum part í teirra ætlanum, annaðhvørt tað so í krigstíð hefur verið at heita á móðirkensluna, ella sum glæstrimynd í vesturlenska vælferðarsamfelagnum.

Longu um aldamótíð koma plakatar, ið tala fyrri kvinnustriðinum. Í 1904, tá striðið um valrætt kvinnunnar var uppá tað harðasta, kom plakatin „Kettan spælir við músina“. Hendan visir ein óðan katt (tann liberala stjórnin í Englandi) við eini verjuleysari kvinnu hangandi úr kjaftinum.

Men tá fyrri heimsbardagi brast á, tøvaði krigsídnaðinum eina verjuleysa kvinnu og eina tryggja móðir — eina kvinnumynd, ið á vígvøllinum kanska kundi geva summmum eina meining. „God bless Daddy — 45.000 Australian fathers are fight-

ing“. (Gud vælsigni pápa — 45.000 australskir pápar eru í kriggji). Henda tekstin stendur á eini plakati, ið avmyndar eina mammu, ið eymliga kyssir barn sitt. Á øðrum plakatum kunnu vit t.d. lesa „Will You Go or Must I?“ („Fert tú ella veri eg noydd“) spyr ein avgjörd írsk kvinna við byrsu í hond, sín tøvandi mann.

Fyri at vekja striðs-vilja hjá amerikunum, komu plakatar, ið tæntu hernaðarligum endamálum. Myndirnar vistu tekkiligar „pinup“ gentur, ið fegnar vildu vera mannfólk. „I'd join the Navy!“ Skjött varð kvinnan noydd at yvirtaka arbeiði á teimum ymisku virkjunum, arbeiði, ið áður bert var mannfólkarbeiði. „For Every Fighter a Women Worker“ (Fyri hvønn hermenn — ein kvinnuligan arbeiðara), stendur á eini amerikanskari plakati, ið sýnir eina kvinnu í arbeiðsklæðum, visandi sína styrki. — Bráðliga varð hennara arbeiðsorka javnmett við mannsins.

Slagorð og ávirkan

Slagorðini, ið komu fram aftaná seinna heimsbardaga, talaðu einamest imóti kriggi. Kvinnustriðið kyknar upp av nýggjum í Týsklandi, við tiltøkum imóti \$218 um fósturtøku. Í samband við hetta kann nevast ein plakati, ið sýnir eina útslitna kvinnu, ið er við barn, samstundis sum hon leiðir eitt barn og hefur eitt í fanginum. — „Nieder mit den Abtreibungsparagrafen“, hetta var í 1928.

Søguliga áhugaverd er plakatin frá 1930 hjá týska javnaðarflokkinum, har teir ávara imóti nazismuni. Plakatin sýn-

„Kvinnan hefur avmarkaðan sjónarring“ — Ítalensk plakati

ir eina kvinnu liggjandi á knæ framman fyrri einum SS-hermanni knýtandi lissur hansara. „Frauen so geht's euch im Dritten Reich.“ („Kvinnur, soleiðis verður støða tykkara í 3. ríkinum. Stríðist imóti nazismuni“). Plakatin hjá nazistunum sýnir gleði, sólín við hagakrossinum í miðjuni, skínandi á eina týska mammu við tveimum vøkrum børnum. Aftanfyrri sæst ein kirkja í vøkrum umhvøvi. „Die Deutsche Frau wählt Hitler.“ („Týska kvinnan velur Hitler“). Í 1938 sýna plakatur eina mammu við trimum børnum, „Nun haben wir wieder eine glückliche Zukunft“ („....., takk færin“).

Aftur kriggi

Síðani kom seinni heimsbardagi, og aftur vóru plakatar við føgnum, smilandi kvinnum í vøkrum búnum — kvinnur, ið nú aftur vóru ynkskar á arbeiðsmarknaðinum. Í Sovjett haraftur, imóti sýna plakatur kvinnuna við neva á lofti. Hesar heita á fólk um at striðast imóti fasismuni. Við krigslok verður kvinnan aftur vist sum tann ráðaleysa mammann handan píka-tráðin ella sum arbeiðari á vöpnaverksmiðjum. Í friðartíðum er uppgávan hjá kvinnuni at taka sær av heiminum, soleiðis at tryggileiki og ættarsíðir verða fæddir víðari. „Vote Christians“, ein ítalsk plakati frá 1948 sýnir eina gláða familju, ið verður álopin av lumska orðinum „hjúnarbandsslit“ og „friur kæleiki“.

Tann eintáttaða uppfatanin av kvinnuni, verður á okkara dögum nýtt sum valagn. Tann

japanski Komei-To-flokkurin friggjar til veljararnar við eini gentu í stuttum kjóla, og vælagníð hjá teimum kristiligu demokratunum í Vesturtýsklandi er ein vøkur, smilandi „Fräuleinwunder“, sum ávarar imóti vinstravindum.

Stoðgið glæstri-myndunum

Við kvinnustriðinum komu plakatar, ið heita á kvinnur um ikki at selja seg sjálvar. „Women, Women — unite“ stendur á eini enskari plakati. „Kamp mot all kvinne-undertrykning“ stendur á eini norskar, har fleiri ættarlið av kvinnum ganga fram móti sama máli. Aftur verður kjakast um fósturtøku. Ein vesturtýsk plakati visir á grundlógina við hesum orðum: „Menniskjans virði er ófrávikiligt“. Á plakatin er avmyndað ein nakin kvinna, umgird av mannligum dómarum, sum við kleimutum hondum kráma uppi á henni. (Hon eigur ikki sín egna kropp).

„Líkarættur byrjar heima“, stendur á eini enskari plakati og visir ein ungan mann, ið sókir sær bókliga vitan um líkarætt, samstundis sum hann verður uppvartaður av eini kvinnu.

Ynskið er ikki at geva manninum ein framman á, sum amerikanska plakatin visir og heldur ikki at vera í tí støðu, sum kvinnur við „horizonti limitati“, (avmarkaðum sjónarringi). Endamálið má vera eitt felags stríð fram móti einum rættvisari samfelag. Høvuðsfiggindi kvinnunnar er ikki maðurin — men kapitalurin.

dagbókin

Læknavaktirnar

Tórshavn: Oddmar Færo, tlf. 14330

Eysturoyggin: Í dag: Petur Reinert, tlf. 23106; í morgin: Sigvald Kristiansen, tlf. 41490

Suðuroyggin (suður): Tlf. 73030

Suðuroyggin (norður): Tlf. 71560

Tannlæknavaktin, Tórshavn

Bráðfeingishjálpið fæst í dag og í morgin kl. 13–14. Tlf. 14544.

Gudstænastur

Fuglafjørður: Torkil Bed-er kl. 11, altargongd

Hellurnar: Torkil Beder kl. 19, altargongd

Skúvoy (um víðrar, annars Skopun): H. Fossing kl. 12, altargongd

Dalur: H. Fossing kl. 19. Talvan gongur í baðum

kirkjum til frama fyrri donsku sjómanskirkjuna

Hvalba: Johan Weihe og Jónsvein Bech, stud. teol.

Tvøroyri: Elsa Funding, altargongd

Vígsla

Við gudstænastuna í Sjóvar kirkju sunnudagin kl. 11 verður uppbygging kirkjunnar vígd. Samstundis verður Petur Petersen settur í starvið sum prestur í Sjóvar prestagjaldi.

Norea Radio Danmark

Málumbylgja 205 m (1466 kHz) kl. 21.15–21.30.

Mánadagin 4: „Er kristendommen en spændende tro?“

Ung frá LM háskúlanum í Hillerød hava lagt til rættis og tey luttaka eisini í sendingini.

Týsdagin 5: „Hvem er min næste?“

Triði partur av bibliuskúlanum um Jesu líkni. Karl Riis, bibliuskúlalærari, leggur til rættis. Sela-kvartettin og Hymnos-kórið syngja.

Norskar sendingar eru hvønn dag kl. 16.05 á stuttbylgju 31 m (9.6 MHz) og kl. 17.05 á stuttbylgju 25 m (11.8 MHz).

Evangeliska røddin

Hoyrist hvørt mánakvöld kl. 22.30 á færoyiskum frá Monte Carlo, millumbylgja 205 m (1466 kHz).

Orð krossins

Hoyrist hvørt mánakvöld kl. 23.15 á íslenskum frá Monte Carlo, millumbylgja 205 m (1466 kHz).

Hendan er úr Amerika. Maðurin fær ein frammaná. Høvuðsfiggindi hjá kvinnuni er tó ikki maðurin, men kapitalurin